

ТРОЛЕЙБУС НОМЕР 15

подорож у близьке минуле

наталка діденко

ТРОЛЕЙБУС НОМЕР 15

подорож у близьке минуле

Львів

Видавництво Старого Лева

2025

УДК 821.161.2-94
Д 51

Наталка Діденко

Д 51 Тролейбус номер 15. Подорож у близьке минуле [Текст] : мемуари / Наталка Діденко. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. — 360 с.

ISBN 978-966-448-444-9

Щодня тролейбус їде вулицями Києва за своїм маршрутом. Кожна зупинка — це окрема розповідь, і йдеться не лише про історію київських вулиць та локацій. Книжка спогадів Наталки Діденко дає можливість зануритися в атмосферу Києва через призму особистих історій авторки. Ці прості й відверті, щемкі, теплі, сповнені доброго гумору розповіді немов переносять нас у минуле, дають можливість пригадати студентські роки й час дорослішання, зустрічі з друзями, маленькі радощі й великі досягнення. З часом змінюються назви вулиць, міняється темпоритм життя, врешті змінюємося ми самі, а тролейбус їде тим самим маршрутом і запрошує нас у мандрівку — в подорож у близьке минуле.

УДК 821.161.2-94

© Наталка Діденко, текст, 2025

© Оксана Йориш,
художнє оформлення, 2025

© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2025

ISBN 978-966-448-444-9

Усі права застережено

У школу я їздила київським тролейбусом номер 15.

Десять років.

Потім мій щоденний маршрут змінився, бо Київський національний університет імені Тараса Шевченка, — власне, його географічний факультет, куди я вступила після школи, — був розташований в іншому районі.

Я «зрадила» тролейбусу на п'ять університетських років, промінявши його на автобус. Навіть на два автобуси, з пересадкою.

Мушу сказати, що між тролейбусом та автобусом є величезна, як на мене, світоглядна відмінність.

У тролейбусі тобі безпечно й затишно. У тролейбусі — повне відчуття захищеності, бо з тобою завжди оця його впевненість подорожі за прогнозованим маршрутом, там — спокійно, він плавно рухається, без сюрпризів, вихилянь і смикання.

Тролейбус — як благородний олень, що своїми електричними рогами впирається у високе небо.

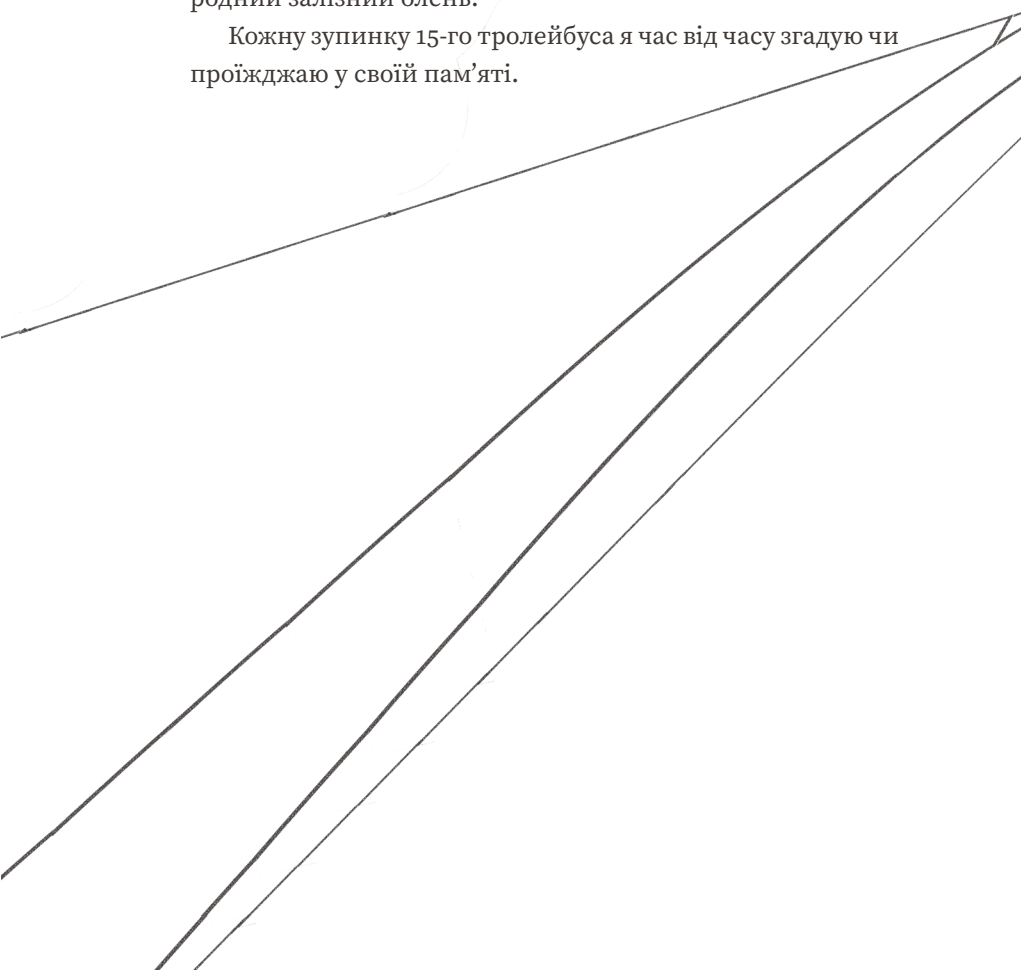
Автобус завжди тримає в напрузі. Його якась істеричність, нестабільність швидкості, відірваність від «коренів» — ані

вгорі електричних дротів тролейбуса, ані внизу рейок трамвая, імовірність вискочити за межі напрямку руху й різкий бензинний запах — усе це робило для мене автобус якоюсь нижчою істотою.

Проте навіть у період тимчасової автобусної окупації мій тролейбус залишався частиною життя. Бо всі гульки, побачення, зустрічі, Бессарабка, Хрещатик, магазини й театри були пов'язані з тролейбусом номер 15.

Університет якось швидко відшумів, і через п'ять років життя повноцінно повернуло до рідного маршруту. На роботу мене знову почав щодня супроводжувати цей благородний залізний олень.

Кожну зупинку 15-го тролейбуса я час від часу згадую чи проїжджаю у своїй пам'яті.

Abstract geometric lines in black and grey, consisting of several parallel and intersecting lines that create a sense of depth and perspective, extending from the bottom left towards the top right.

«Вулиця Долиногірська» Перша зупинка. Моя

Зараз ця вулиця Печерського району Києва вже зникла.

З'явилася вона у 50-х роках минулого сторіччя як Нова, а потім, 1958 року, стала Долиногірською.

Простягалася Долиногірська від теперішньої вулиці Бойчука (у 1957–2017 роках — вулиця Кіквідзе) до вулиці Саперна Дорога, якої вже також нема.

Ця місцевість належить до Бусового поля, а зникла вулиця Саперна Дорога належала до Чорної гори, одного з історичних горбів Києва.

Чорна гора має форму трикутника, який нині окреслюють вулиця Михайла Бойчука, Залізничне шосе та бульвар Миколи Міхновського.

Час ліквідації вулиці Долиногірської невідомий.

У довідниках «Вулиці Києва» 1975 та 1979 років про неї — анічирк. Так каже всезнайка вікіпедія.

Назва «Вулиця Долиногірська» залишалася до середини 2000-х років тільки як назва зупинки громадського транспорту. Зараз зупинка називається «Інститут імені М. Бойчука».

Але спочатку під'їдемо тролейбусом номер 15 трохи вперед, куди моя мама багато років їздила на роботу на площу Лесі Українки. В УкрГІИНТИЗ, російською «Украинский государственный институт инженерно-технических изысканий», українською «Український інститут інженерно-технічних розвідувань для будівництва».

Мене завжди вражала й дивувала ця радянська «любов» до складних і хаотично нагромаджених аббревіатур, щоб ніхто ні про що не здогадався.

Запам'ятати і весь час повторювати таку словесну конструкцію було неможливо, тому всі працівники, члени їхніх сімей та довірені друзі казали просто «Гінтіз».

Це була величезна скляна будівля, яку в пізніші часи більше знали за назвою «Райффайзен Банк Аваль», де він оселився вже в нашу капіталістичну епоху.

...Мама працювала у класичному радянському НДІ в колективі, що складався з молодих дівчат і старенького начальника.

Між іншим, мені перейшла мамина естафета працювати серед значно молодших, що дає безліч преференцій. У моді, поглядах на світ, плітках, розвитку, тонусі, стосунках і смаку до життя.

Так ось, про моду.

У ті часи купити щось модне, красиве, та ще й іноземного виробництва, було непросто.

Багато хто пам'ятає «мавзолейні» черги за синтетичними светриками, «ненашими» плащами, французькими дезодорантами та принизливі брудні номери на долонях, зроблені кульковою ручкою, які означали номер черги за чеськими чобітьми.

Було тоді поширеним таке явище, як розстрочка, прообраз сучасних кредитів, але безвідсотковий.

І коли котрась із дівчат прибігала з криком про появу в магазині будь-якого дефіциту, одразу починали з'ясовувати, у кого вільна розстрочка.

Так колись увесь відділ купив десять флаконів однакових французьких парфумів. П'ятдесят карбованців за один флакон було дорого, а щомісяця виплачувати потроху — якраз.

І якось «викинули» в Печерському універмазі, що був через дорогу від маминого НДІ, голландські плащі. Я до сьогодні пам'ятаю, як мама подзвонила мені й описувала цей плащ.

Це був фешн-шедевр. Легкий, як пір'їнка, довгий, але з розльотом під час руху, тобто розширений донизу, із зав'язочками на рукавах і комірі, неймовірно красивого кольору. Плащ був золотистий, проте золото таке тьмяне, невульгарне. Підкладка бронзового кольору, яка виринала під час ходи, мала також благородний тьмянний відтінок. Плащ голландського виробництва на тлі й так омріяних румунських, польських і чехословацьких товарів сповнював його власницю особливою гордістю.

Наступним трофеєм у боротьбі з жорстоким світом дефіциту краси були туфлі.

Австрійські. Червоні, з надтонкої шкіри, помережані фігурними дірочками, як вишивка «ришельє», на малесенькій «шпильці», у стилі 60-х років. Вони мали таку якість, що майже скручувалися у вузол.

Думаю, не варто нагадувати, як гармонійно завжди поєднувалися золоте й червоне.

І маленькою вишенькою на тортіку із золотистого плаща та помережаних австрійських черевичків стала червона хусточка зі щільного шовку.

...Я стояла на рідній зупинці «Вулиця Долиногірська», очікуючи свого тролейбуса номер 15. У голландському золотому плащі, червоних черевичках «ришельє».

У мене тоді було довге блискуче волосся каштанового кольору, трохи закручене, і воно важкими хвилями розлягалось на спині, а на голові його прикривала червона шовкова хусточка, зав'язана під підборіддям на кшталт моди 60-х.

Зайве нагадувати, як може блищати волосся, якими можуть бути колір шкіри ще із засмагою пізнього літа, вираз очей і контур губ, коли тобі близько двадцяти й ти їдеш на якусь класну гулянку.

На зупинці нас було двоє — я і чоловік у темній болоньєвій куртці, навіть на ті часи вже не модній, трохи поношених штаних, звичайних черевиках, з ріденьким волоссям, із торбинкою в руці. Десь років під шістдесят.

Він дивився собі під ноги чи просто кудись уперед, і його вигляд ідеально підійшов би якомусь розвідникові або таємному агенту. Бо такі постаті неможливо ані згадати, ані потім цікаво описати. Ми стояли довгенько, бо у вечірні години тролейбуси ходили нечасто. І коли тролейбус почав підрулювати, чоловік заворушився, підійшов ближче до